

قلمرو رضایت

www.ketab.ir

عباس پسندیده

(استادتمام دانشگاه قرآن و حدیث)

- سرشناسه : پسندیده، عباس، ۱۳۴۸ -
 - Passindideh Abbas , 1969
- عنوان و نام پدیدآور : قلمرو رضایت/ عباس پسندیده؛ تحقیق پژوهشکده اخلاق و روان‌شناسی اسلامی؛ ویراستار محمّد باقری‌زاده اشعری؛ [برای] وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، پژوهشگاه قرآن و حدیث.
- مشخصات نشر : قم : موسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث، سازمان چاپ و نشر، ۱۴۰۲.
- مشخصات ظاهری : ۲۰۷ ص.؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
- شابک : 978-622-207-234-6
- وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتاب حاضر با حمایت دبیرخانه حمایت از طرح‌های پژوهشی، معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه منتشر شده است.
- یادداشت : کتابنامه، ص ۱۹۱، ۲۰۷.
- یادداشت : نمایه.
- موضوع : رضایت خاطر -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
 Satisfaction -- Religious aspects -- Islam
 رضایت خاطر -- احادیث
 Satisfaction -- Hadiths
 رضایت خاطر -- جنبه‌های قرآنی
 Satisfaction -- Qur'anic teaching
 راه و رسم زندگی (اسلام)
 Conduct of life -- *Religious aspects -- Islam
- شناسه افزوده : پژوهشگاه قرآن و حدیث. پژوهشکده اخلاق و روان‌شناسی اسلامی
- شناسه افزوده : پژوهشگاه قرآن و حدیث
- شناسه افزوده : موسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث. سازمان چاپ و نشر
- شناسه افزوده : مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه. معاونت پژوهش. دبیرخانه حمایت از طرح‌های پژوهشی
- رده بندی کنگره : ۶۵/۲۳۲BP
- رده بندی دیویی : ۴۸۵/۲۹۷
- شماره کتابشناسی ملی : ۹۴۴۳۹۸۶
- اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

دارالحدیث علم تحقیقات اسلامی
پژوهشگاه و قرآن حدیث

قلمرو رضایت

عباس پسندیده (استادتمام دانشگاه قرآن و حدیث)

تحقیق: پژوهشکده اخلاق و روان‌شناسی اسلامی / ۴۳

ویراستار: محمّد باقری‌زاده اشعری

نمونه‌خوان: علینقی پارسانیا

صفحه‌آرا: مهدی خوش‌رفتار

ناشر: مؤسسه انتشاراتی دارالحدیث

چاپ: اول، ۱۴۰۲

چاپ‌خانه: اطلس

شمارگان: ۳۰۰

www.ketab.ir

مؤسسه انتشاراتی دارالحدیث

۳۱۱

این اثر با حمایت دبیر خانه حمایت از طرح‌های پژوهشی،
معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه چاپ شده است.

سازمان چاپ و نشر دارالحدیث: قم، میدان شهدا، ابتدای خیابان معلم، پلاک ۱۲۵

تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۷۴۱۶۵۰ - ۳۷۷۴۰۵۲۳ - ۰۲۵ - ص.پ: ۳۷۱۸۵/۴۴۶۸

<http://darolahadith.ir>

darolahadith.20@gmail.com

فهرست مطالب

- پیش‌گفتار ۹
مقدمه ۱۱

فصل اول: مسئله این کتاب چیست؟ / ۱۳

فصل دوم: ماهیت رضایتمندی / ۱۷

۱. رضامندی در روان‌شناسی ۱۷
۲. رضامندی در فرهنگ اسلامی ۲۸
۳. پایه نظری رضایتمندی ۳۲
۴. ابعاد رضامندی ۳۷
خلاصه فصل ۴۰

فصل سوم: تقدیر خوب / ۴۳

۱. معنا و انواع تقدیر خدا ۴۳
۲. مفاهیم معطوف به واکنش انسان ۴۵
۳. مناسبات تقدیر خدا و نقش انسان ۵۱
خلاصه فصل ۵۵

فصل چهارم: معیشت خوب / ۵۷

- انسان و معیشت ۵۷

۵۹.....	مؤلفه‌های رضایت اقتصادی (معیشتی)
۶۰.....	۱. روزی خوب
۶۴.....	۲. امنیت خوب
۶۶.....	دعا برای امنیت
۶۷.....	۳. سلامت خوب
۶۹.....	۴. شهر خوب
۷۰.....	۵. مسکن خوب
۷۶.....	۶. وسیله نقلیه خوب
۷۷.....	۷. شغل خوب
۷۹.....	کار و شادایی
۸۰.....	۸. خواب خوب
۸۴.....	خلاصه فصل

فصل پنجم: روابط خوب / ۸۵

۸۵.....	انسان و ارتباط
۹۰.....	مؤلفه‌های رضایت اجتماعی
۹۰.....	۱. خانواده خوب
۹۰.....	یک. همسر خوب
۹۲.....	یکم. انتخاب خوب
۹۳.....	الف. معیارهای خوب
۹۶.....	ب. تصمیم خوب
۱۰۵.....	دوم. زندگی خوب خانوادگی
۱۱۵.....	دو. فرزند خوب
۱۲۰.....	۲. دوستان خوب
۱۲۲.....	لذت تنهایی!
۱۲۳.....	مؤلفه‌های ارتباط خوب
۱۲۴.....	مهم‌ترین مؤلفه‌ها

حدیث «عشر خصال»	۱۳۱
حدیث «خانواده اجتماعی»	۱۳۵
درمان تکبر با روش خانواده اجتماعی	۱۳۷
رویارویی با تکریم و تحقیر اجتماعی	۱۳۸
محبوبیت اجتماعی	۱۴۰
حدیث «نسبت‌های ناروا»	۱۴۰
۳. همسایه خوب	۱۴۳
خلاصه فصل	۱۴۵

فصل ششم: حکمرانی خوب / ۱۴۷

انسان و حکومت	۱۴۷
مؤلفه‌های رضایت سیاسی	۱۵۰
۱. حکمرانی دینی	۱۵۰
۲. قانون خوب	۱۵۲
هماهنگی با مصالح و منافع بشر	۱۵۳
۳. مجریان خوب	۱۵۴
یک. رأس اجرا	۱۵۶
دو. بدنه اجرایی	۱۵۶
ویژگی‌های حکمرانی خوب	۱۵۹
یک. دستور العمل پیامبر ﷺ به امیر مؤمنان	۱۵۹
دو. دستور العمل پیامبر ﷺ به معاذ	۱۶۰
سه. وظایف ضروری حکمران در کلام پیامبر ﷺ	۱۶۲
چهار. وظایف ضروری حکمران در کلام امام علی علیه السلام	۱۶۳
پنجم. وظایف ضروری حکمران در کلام امام صادق علیه السلام	۱۶۴
ششم. وظایف ضروری حکمران در کلام امام کاظم علیه السلام	۱۶۵
۴. مردم خوب	۱۶۶
یک. حق انتخاب	۱۶۷

۱۶۹.....	دو. حدود خواست مردم
۱۷۰.....	سه. حدود فرمان برداری
۱۷۱.....	خلاصه فصل
۱۷۳.....	نمایه آیات
۱۷۷.....	نمایه روایات
۱۹۱.....	فهرست منابع

www.ketab.ir

پیش‌گفتار

متون دینی (قرآن و حدیث)، قابلیت‌های فراوانی در علوم انسانی بویژه روان‌شناسی دارند. از ضرورت‌های امروز ما، نظریه‌پردازی و تولید علم در علوم انسانی است که بارها مورد تأکید مقام معظم رهبری علیه السلام قرار گرفته است. تحقق این امر، نیازمند انجام یافتن پژوهش‌های روشمند و عمیق بر اساس منابع اسلامی است. از ماهیت‌های «پژوهش‌کده اخلاق و روان‌شناسی اسلامی» پژوهشگاه قرآن و حدیث، انجام دادن بررسی‌های علمی مبتنی بر متون اسلامی در حوزه روان‌شناسی است.

از موضوعات مهم در دانش روان‌شناسی و زندگی عموم مردم، «رضایت از زندگی» است که خوش‌بختانه در منابع اسلامی جایگاه ویژه‌ای دارد. به همین جهت، این موضوع، از آغاز مورد توجه گروه روان‌شناسی اسلامی بوده است. نخستین نتیجه این تحقیقات در سال ۱۳۸۴ در کتابی با عنوان رضایت از زندگی به چاپ رسید؛ اما داشتن نظریه رضامندی، یکی از ضروری‌ترین کارهاست. بنا بر این، موضوع شادکامی در دستور کار قرار گرفت و مشخص شد رضامندی یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های شادکامی است. ویراست نخست این پژوهش در سال ۱۳۹۲ در کتاب الگوی اسلامی شادکامی ارائه شد و توانست در سال ۱۳۹۳، عنوان کتاب شایسته تقدیر کتاب سال جمهوری

اسلامی و کتاب سال حوزه و در سال ۱۳۹۴ عنوان اثر برگزیده جشنواره علامه طباطبایی را کسب کند. ویراست دوم این اثر نیز در سال ۱۳۹۵ در ۸۳۹ صفحه عرضه شد. به منظور تسهیل استفاده از کتاب، مبحث «رضایتمندی در عینیت زندگی» به همراه بحثی کوتاه در باره مبناى نظری رضایتمندی، به صورت مستقل با نام «قلمرو رضایت» آماده نشر شد و هم اینک در اختیار شما علاقه‌مندان است. لازم به ذکر است که به تناسب موضوعات، مباحث پیشین بر اساس یافته‌های جدید تغییراتی نیز داشته است. از این رو نمی‌توان این اثر را کاملاً همانند الگوی اسلامی شادکامی دانست.

در پایان، یاد به نام آیه الله ری شهری رحمته الله علیه را گرامی می‌داریم و از آقای دکتر عباس پسندیده محقق و محترم کتاب صمیمانه تشکر می‌کنیم. همچنین از آقای هادی اسماعیلی به عنوان آزر یاب این تلخیص، سپاس گزاریم.

پژوهشگاه اخلاق و روان‌شناسی اسلامی

پژوهشگاه قرآن و حدیث

مقدمه

شادکامی، از موضوعات مهم زندگی است که مورد علاقه همه مردم بوده است و مکاتب گوناگون، از نظرگاه‌های مختلفی به آن پرداخته‌اند. نویسنده از دیرباز به این موضوع علاقه داشته و در پی بررسی آن بوده است. نخستین نتیجه این تحقیقات در سال ۱۳۸۳ در کتابی با عنوان رضایت از زندگی به چاپ رسید. سپس در سال ۱۳۸۹ این موضوع در رساله دکتری این جانب به نام «مبانی و عوامل شادکامی در اسلام با رویکرد روان‌شناسی مثبت‌گرا» ارائه و دفاع شد. سپس با تکمیل تحقیقات این موضوع در سال ۱۳۹۲ ویراست در کتابی به نام الگوی اسلامی شادکامی چاپ و در سال ۱۳۹۵ ویراست دوم آن در ۸۳۹ صفحه روانه بازار کتاب و دانش شد. این اثر، با هدف جامعه متخصصان تدوین شده بود. یکی از موضوعاتی که خوانندگان همیشه مطرح می‌کردند، حجم و تنوع زیاد مطالب بود. این موضوع در گروه روان‌شناسی اسلامی مطرح و مقرر گردید که الگوی اسلامی شادکامی در چهار اثر ارائه و آماده نشر شود. آنچه در این کتاب عرضه می‌شود، قلمرو رضایتمندی در عینیت زندگی است. سه اثر دیگر نیز روانه بازار نشر و دانش شده است.

در باره موضوع این کتاب باید گفت گذشته از مباحث نظری، چالش مهم

رضامندی، این است که رضامندی در چه قلمروی از مسائل زندگی جریان دارد. اگر بخواهیم رضامندی را به صورت عینی در زندگی جریان دهیم، باید ابعاد زندگی را از منظر «رضامندی» بررسی کنیم. پرسش مهم این است که: رضامندی در صحنه عینی زندگی چگونه تجلی می‌یابد؟ چه بُعدهایی را شامل می‌شود؟ و هر بُعد، شامل چه مؤلفه‌هایی است؟ آنچه در این کتاب به دنبال آن هستیم، ابعاد رضامندی از دیدگاه اسلام است. این اثر در نظر دارد آموزه‌های اسلامی در باره ابعاد عینی رضامندی در زندگی را در نظمی نو و بیانی جدید ارائه کند. مطالب این کتاب، خلاصه کتاب الگوی اسلامی شادکامی است و تغییری در بنیان نظری آن داده نشده و تغییرات آن، تنها به اقتضای تلخیص بوده است.

مجموعه مباحث این کتاب، عبارت‌اند از: یک. ماهیت رضامندی که در فصل دوم گزارش شده، دو. رضایت و تقابل که در فصل سوم با عنوان تقدیر خوب آمده است، سه. رضایت معیشتی که در فصل چهارم با عنوان معیشت خوب آمده، چهار. رضایت اجتماعی که در فصل پنجم با عنوان روابط خوب آمده، پنج. رضایت سیاسی که در فصل ششم با عنوان حکمرانی خوب بیان شده است.

بر خود لازم می‌دانم از آیه الله ری شهری رحمته الله علیه که بنیان‌گذار این بنای بابرکت بوده و حق بزرگی بر این جانب دارند، یاد کنم و از خداوند متعال علو درجات را برای ایشان خواستارم. همچنین از همه همکاران خود در پژوهشگاه قرآن و حدیث که زمینه آماده‌سازی و نشر این اثر را فراهم ساختند، تشکر می‌کنم و با کمال سپاس از همسر عزیز و فرزندان دلبندم، از خداوند متعال برای آنان خیر دنیا و آخرت را مسئلت می‌کنم.

عباس پسندیده

۲۲ مهر ۱۴۰۱ - ۱۷ رجب ۱۴۴۴

مصادف با ولادت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امام صادق علیه السلام